REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 4. juna 2016. godine
Br. ref.:RK962/16

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI51/15 i KI52/15

Podnosilac

Zoran Stanišić

Ocena ustavnosti presude Rev. br. 159/2011 Vrhovnog suda Kosova od 9. jula 2013. godine i rešenja PN. br. 371/2013 Apelacionog suda Kosova od 20. maja 2013. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahteve KI51/15 i KI52/15 je podneo g. Zoran Stanišić, sa prebivalištem u Beogradu (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. U svom zahtevu KI51/15, podnosilac osporava presudu Rev. br. 159/2011 Vrhovnog suda Kosova od 9. jula 2013. godine, kojom je odbijena, kao neosnovana, revizija podnosioca zahteva izjavljena protiv presude Gz. br. 393/2009 Okružnog suda u Prištini od 18. novembra 2010. godine.

3. Osporena presuda Vrhovnog suda Kosova je uručena podnosiocu zahteva 26. decembra 2014. godine.

4. U svom zahtevu KI52/15, podnosilac zahteva osporava rešenje PN. br. 371/2013 Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) od 20. maja 2013. godine.

5. Pretpostavlja se da je i osporena presuda Apelacionog suda uručena podnosiocu zahteva 26. decembra 2014. godine.

Predmetna stvar

6. Predmetna stvar zahteva KI51/15 je ocena ustavnosti osporene presude Vrhovnog suda Kosova, kojom su navodno povređena prava podnosioca zahteva garantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 46. [Zaštita imovine] i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] i članom 1. Protokola 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

7. Predmetna stvar zahteva KI52/15 je ocena ustavnosti osporenog rešenja Apelacionog suda, kojim su navodno povređena prava podnosioca zahteva garantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na pravno sredstvo], članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, kao i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] i članom 13. [Pravo na delotvorni pravni lek] EKLJP.

Pravni osnov

8. Zahtevi su zasnovani na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

9. Dana 23. aprila 2015. godine, podnosilac je podneo zahteve KI51/15 i KI52/15 Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

10. Dana 2. juna 2015. godine, u zahtevu KI51/15, predsednik Suda je imenovao sudiju Kadri Kryeziua za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

11. Dana 16. juna 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva KI51/15 i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

12. Dana 18. juna 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva KI52/15 i poslao kopiju zahteva Apelacionom sudu.

13. Dana 3. septembra 2015. godine, u zahtevu KI52/15 Sud je tražio od Osnovnog suda u Prištini da podnese povratnicu, koja potvrđuje datum kada je podnosiocu zahteva uručeno osporeno rešenje Apelacionog suda.

14. Dana 18. septembra 2015. godine, u zahtevu KI52/15 Osnovni sud u Prištini je obavestio da oni ne znaju kada je podnosilac zahteva primio osporenu odluku.

15. Dana 14. oktobra 2015. godine, u zahtevu KI51/15, predsednica Suda je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca, umesto sudije Kadri Krieziua, čiji je mandat sudije Ustavnog suda okončan 26. juna 2015. godine.

16. Dana 14. oktobra 2015. godine, predsednica je naložio da se zahtev KI52/15 spoji sa zahtevom KI51/15, a da sudija izvestilac i Veće za razmatranje za oba zahteva (KI51/15 i KI52/15) budu isti, kao što je odlučeno u zahtevu KI51/15.

17. Dana 9. decembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o spajanju zahteva KI51/15 i KI52/15 i obavestio Vrhovni sud i Apelacioni sud o spajanju zahteva.

18. Dana 14. decembra 2015. godine, u zahtevu KI51/15 Sud je tražio od Osnovnog suda da podnese povratnicu, koja potvrđuje kada je podnosiocu zahteva uručena presuda Vrhovnog suda.

19. Dana 29. decembra 2015. godine, što se tiče zahteva KI51/15, Osnovni sud je obavestio da je podnosilac zahteva primio osporenu odluku 26. decembra 2014. godine.

20. Dana 20. maja 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

Zahtev KI51/15

21. Dana 31. decembra 2001. godine, podnosilac zahteva je tražio od Direkcije za stambena i imovinska pitanja da vrati u posed kuću i poslovne prostore, koji se nalaze u ulici Nazim Gafurri br. 51 u Prištini, koje su okupirane od juna 1999. godine.

22. Dana 27. juna 2003. godine, Komisija za imovinske zahteve je (odluka DS302754) naložila da lice koje je okupiralo stan vrati isti podnosiocu zahteva i da se iz njega iseli.

23. Dana 15. jula 2004. godine, podnosilac zahteva je tražio pred Opštinskim sudom u Prištini naknadu od Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu (u daljem

tekstu: UNMIK), Opštine Priština i Vlade Kosova za štetu prouzrokovanu na njegovoj imovini.

24. Dana 23. novembra 2006. godine, Opštinski sud je (odluka P. br. 2553/04) odbacio tužbu kao neprihvatljivu, jer UNMIK, uključujući njegovu imovinu, fondove i sredstva, uživa imunitet od bilo kakvih pravnih postupaka.

25. Dana 19. decembra 2006. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Okružnom sudu u Prištini zbog *"bitne povrede odredaba parničnog postupka; pogrešno i nepotpuno utvrdjenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava"*.

26. Neodređenog datuma, Okružni sud je vratio predmet Opštinskom sudu na ponovno suđenje.

27. Dana 22. januara 2007. godine, Opštinski sud je (rešenje P. br. 2553/04) ponovo odbacio, kao neosnovanu, tužbu podnetu protiv Opštine Priština i Vlade Kosova, jer *"nedostaje pasivna legitimacija kako prvotužene, tako i drugotužene"*.

28. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Okružnom sudu.

29. Dana 11. septembra 2008. godine, Okružni sud je (presuda GjQ. Ac. 519/07) poništio odluku Opštinskog suda i vratio predmet na ponovno suđenje.

30. Dana 12. januara 2009. godine, Opštinski sud je (presuda P. br. 1728/08) ponovo odbacio tužbu podnosioca zahteva u vezi sa naknadom štete od strane UNMIK-a, jer *"su UNMIK-ov personal, fondovi i njegova imovina oslobodjeni od bilo kakvog postupka, odnosno izuzeti su iz jurisdikcije sudova na Kosovu"*. Opštinski sud je, takođe, odbacio zahtev podnosioca da obaveže Opštinu Priština i Vladu Kosova da isplati naknadu štete prouzrokovanu na njegovoj imovini *"zbog nedostatka pasivne legitimacije"*.

31. Dana 19. februara 2009. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Okružnom sudu zbog: *"bitne povrede odredaba parničnog postupka; pogrešno i nepotpuno utvrdjenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava"*.

32. Dana 19. novembra 2010. godine, Okružni sud je (presuda Gz. br. 393/09) odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio presudu Opštinskog suda i obrazložio: *„Provostepeni sud je pravilno postupio kada je tužbu tužioca odbacilo, a naročito kada se uzme u obzir činjenica da tuženima nedostaje pasivna legitimacija odnosno u konkretnom slučaju UNMIK je izuzet iz jurisdikcije sudova na Kosovu"*.

33. Pored toga, Okružni sud je zaključio da je *"prvostepeni sud izneo potpuno i jasne razloge za sve činjenice koje su bitne za pravilno sudjenje u ovoj spornoj stvari"*.

34. Podnosilac zahteva navodi da presuda (GZ. br. 393/09) Okružnog suda nikada nije uručena njemu ili njegovom punomoćniku. Međutim, 26. avgusta 2011.

godine, nakon brojnih urgencija, podnosilac zahteva je dobio kopiju presude Okružnog suda od Vrhovnog suda Kosova.

35. Zatim, podnosilac zahteva je mogao da vidi da je 1. decembra 2010. godine presuda Okružnog suda *"navodno uručena advokatu Miru Deleviću iz Mitrovice, koga podnosilac zahteva ne poznaje, niti je bio angažovan kao advokat u njegovo ime"*.

36. Podnosilac zahteva je, takođe, mogao da vidi da je *"Advokat M. Delević bez konsultacija sa podnosiocem izjavio u njegovo ime reviziju (vanredni pravni lek)"*, koja je registrovana u Vrhovnom sudu pod brojem Rev. br. 159/2011.

37. Dana 17. aprila 2012. godine, podnosilac je *"Vrhovnom sudu dostavio dopunu revizije", zbog "bitne povrede parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava"*.

38. Dana 9. jula 2013. godine, Vrhovni sud je (presuda Rev. br. 159/2011) odbio, kao neosnovanu, reviziju smatrajući da *"Obe presude nižestepenih sudova sadrže dovoljno razloga o odlučujućim činjenicama valjanim za pravilno presuđenje ove pravne stvari, koje prihvata i ovaj sud"* i utvrdio je i da je *"prvostepeni sud pravilno primenio materijalno pravo"*.

39. Podnosilac zahteva navodi da je ovo rešenje *"PONOVO prosleđeno advokatu Miru Deleviću"*, iako je u rešenju Vrhovnog suda *"napisano da je naš opunomoćeni advokat Vladimir Mojsilović"*. On, pored toga, navodi da je *"lično ovu odluku preuzeo u prvostepenom Osnovnom sudu tek 26.12.2014. godine"*.

Zahtev KI52/15

40. Dana 29. maja 2006. godine, podnosilac zahteva je podneo Kancelariji okružnog javnog tužioca krivičnu prijavu protiv treće strane, navodeći da je 1999. godine treća strana kidnapovala njegovu majku, držeći je zaključanu u njenom stanu i preteći podnosiocu zahteva životom njegove majke, ako ne potpiše ugovor u iznosu određenog duga.

41. Dana 15. februara 2007. godine, Kancelarija okružnog javnog tužioca je odbila (odluka PC 118/07) krivičnu prijavu, navodeći da je period od 2 (dve) godine za krivično gonjenje ovog krivičnog dela istekao.

42. Dana 12. januara 2009. godine, podnosilac zahteva je podneo optužnicu kao supsidijarni tužilac Okružnom sudu protiv treće strane.

43. Dana 6. marta 2009. godine, sudija za potvrđivanje Okružnog suda je predao spise predmeta Opštinskom sudu za dalji postupak.

44. Dana 21. juna 2010. godine, podnosilac zahteva je kao supsidijarni tužilac podneo podnesak Opštinskom sudu, navodeći da postupci treće strane sadrže elemente krivičnog dela otmice iz stava 1. člana 159. Privremenog krivičnog zakona Kosova (u daljem tekstu: PKZK).

45. Dana 22. novembra 2010. godine, Opštinski sud je (odluka PP. br. 96/09) odbacio optužnicu podnetu od strane podnosioca zahteva i obustavio krivični postupak protiv treće strane zbog apsolutne zastarelosti krivičnog gonjenja.

46. Dana 7. februara 2011. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Krivičnom veću Opštinskog suda, tvrdeći da je Opštinski sud odložio potvrđivanje optužnice u cilju postizanja apsolutne zastarelosti.

47. Dana 22. februara 2011. godine, Krivično veće Opštinskog suda je (rešenje Kv. br. 45/11) odbilo žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu.

48. Veće Opštinskog suda u Prištini je obrazložilo da je sudija za potvrđivanje ispravno postupio kada je doneo odluku kojom odbacuje optužnicu podnosioca zahteva i obustavlja krivični postupak protiv treće strane zbog apsolutne zastarelosti krivičnog gonjenja.

49. Dana 5. juna 2011. godine, podnosilac zahteva je ponovo podneo krivičnu prijavu Opštinskom javnom tužilaštvu u Prištini protiv treće strane, optužujući treću stranu da je 1999. godine počinio određena krivična dela.

50. Dana 5. novembra 2012. godine, tužilac Evropske misije za vladavinu prava na Kosovu (u daljem tekstu: EULEX) u Okružnom sudu u Prištini je (odluka PP br. 3086-2/11) odbacio krivičnu prijavu podnetu od strane podnosioca zahteva protiv treće strane.

51. Dana 16. novembra 2012. godine, podnosilac zahteva je kao supsidijarni tužilac podneo Opštinskom sudu u Prištini optužni predlog protiv treće strane.

52. Dana 7. decembra 2012. godine, Opštinski sud je (rešenje K. br. 3800/12) odbacio supsidijarni optužni predlog i krivični postupak protiv treće strane *„jer su krivična dela koja se stavljaju na teret okrivljenima zastarela"*.

53. Dana 2. marta 2013. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) na rešenje Opštinskog suda *"iz svih zakonskih razloga"*.

54. Dana 20. maja 2013. godine, Apelacioni sud je (rešenje PN. br. 371/2013) odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva.

55. U svom rešenju, Apelacioni sud je uzeo u obzir da *"rok zastarevanja počinje od dana kada je izvršeno krivično delo"*.

56. Apelacioni sud, takođe, smatra da *"proizilazi da od vremena kada se okrivljeni terete da su izvršili krivično delo sa predlog optužbom (od 01.07 do 15.07.1999) pa do donošenja napadnutog rešenja iz prvostepenog suda proteklo je više od četiri godine i više od deset godina"*.

Navodi podnosioca

Zahtev KI51/15

57. U zahtevu KI51/15, podnosilac tvrdi da su presudom Vrhovnog suda povređena njegova prava na delotvorno pravno sredstvo i sudsku zaštitu, garantovana članom 13. EKLJP i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, kao i pravo na pravično suđenje (pravo na pristup sudu, pravo na obrazloženu sudsku odluku, princip jednakosti oružja i pravo na suđenje u razumnom roku), kao što je garantovano članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.

58. Podnosilac zahteva tvrdi da je "*onemogućen u mirnom uživanju svoje imovine, a kasnije (po njenom potpunom uništavanju) je onemogućen da ostvari pravo na naknadu/obeštećenje*".

59. Podnosilac zahteva, pored toga, tvrdi:

> *"nije došlo do razmatranja o suštini povrede prava na mirno uživanje imovine",*
> *" nisu ispitivali navoda žalbe/revizije iznete od strane podnosilac",*
> *" u sprovedenom postupku nije došlo do izvođenje predloženih dokaza " i*
> *" postupak je trajao duže od 10 godina i da u sprovedenom postupku nije meritorno odlučeno o povredi prava na imovinu".*

60. Podnosilac zahteva, zaključuje, tražeći od Suda:

> *"Da utvrdi pobrojane povrede Ustava Republike Kosovo (...), i povrede Evropske konvencije o osnovnim ljudskim pravima i slobodama sa Protokolima";*
> *"da poništi"* osporene odluke, i
> *"da dosudi naknadu materijalne i nematerijalne štete (...) odmah po objavljivanju Odluke/Presude Ustavnog suda Kosova ."*

Zahtev KI52/15

61. U zahtevu KI52/15, podnosilac zahteva tvrdi da su mu rešenjem Apelacionog suda povređena prava garantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na pravno sredstvo] i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, kao i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] i članom 13. [Pravo na delotvoran pravni lijek] EKLJP.

62. Podnosilac zahteva tvrdi: *"da je onemogućen da u zakonitom postupku uz njegovo učešće bude utvrđeno da li su počinjena teška krivična dela i ko su odgovorne osobe".*

63. Podnosilac zahteva, u nastavku, tvrdi:

> *" u sprovedenom postupku nije došlo do razmatranja o suštini povrede prava usled počinjenog krivičnog dela otmice, odnosno da je došlo do obezvređivanja samog prava na pristup sudu";*

presude sudova i odluke tužilaštva *"ne sadrže dovoljno obrazložene stavove o razlozima zbog kojih sudovi nisu ispitivali navode krivične prijave iznete od strane podnosioca";*
"u sprovedenom postupku nije došlo do izvođenje predloženih dokaza, kao ni ispitavanje ožalbenih navoda";
"postupak je trajao duže od 9 (devet) godina i da u sprovedenom postupku nije meritorno odlučeno o počinjenom krivičnom delu i kazni za poznate počinioce."

64. Podnosilac zahteva traži od Suda:

"Da utvrdi pobrojane povrede Ustava Republike Kosovo (...) i povrede Evropske konvencije o osnovnim ljudskim pravima i *slobodama sa Protokolima";*
"poništi" osporene odluke, i
da dosudi *"naknadu materijalne i nematerijalne štete (...) odmah po objavljivanju Odluke/Presude Ustavnog suda Kosova."*

Prihvatljivost zahteva

65. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti utvrđene Ustavom, dalje predviđene Zakonom i propisane Poslovnikom, u vezi sa oba zahteva KI51/15 i KI52/15.

66. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7 člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, kojima se propisuje:

"1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.
(...)
7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

67. Sud se, takođe, poziva na član 48. [Tačnost podneska] Zakona, koji propisuje:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

68. Sud uzima u obzir pravilo 36. [Kriterijum o prihvatljivosti] (1) d) i 36 (2) d) Poslovnika, koje propisuje:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev: (d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan".

"(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi: d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju."

69. S druge strane, Sud se poziva na član 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, kojim se uspostavlja:

"Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava."

Prihvatljivost zahteva KI51/15

70. U tom smislu i u vezi sa tvrdnjama iz oba zahteva, Sud je do sada ponovio da je ESLJP potvrdio da je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis, Garcia Ruiz protiv Španije* [GC], br. 30544/96, st. 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

71. Sud, takođe, ponavlja da je ispravno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i primenjivog zakona puna nadležnost redovnih sudova, a da je uloga Ustavnog suda samo da obezbedi poštovanje prava garantovanih Ustavom i drugim pravnim instrumentima i stoga, ne može da deluje kao „sud četvrtog stepena" (vidi: slučaj *Akdivar protiv Turske*, br. 21893/93, ESLJP, presuda od 16. septembra 1996. godine, st. 65. Vidi, takođe: *mutatis mutandis* slučaj KI86/11, podnosilac zahteva: *Milaim Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. aprila 2012. godine).

72. Sud naglašava da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjeničnom stanju ili primenjivom zakonu, navodno počinjenim od strane redovnih sudova prilikom ocene dokaza ili primene zakona (zakonitosti), osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). Podnosilac zahteva mora da podnese obrazloženu tvrdnju i ubedljiv argument kada tvrdi da je javni organ povredio njena/njegova prava i slobode zaštićene Ustavom.

73. Sud, pored toga, naglašava da je zadatak Suda da oceni da li su relevantni postupci pred redovnim sudovima, koji se odnose na oba zahteva, bili pravični u celosti, uključujući i način na koji su dokazi uzeti, ili su na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni (vidi: *mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije*, ESLJP, odluka o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. godine; vidi i: *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava od 10. jula 1991. godine).

74. Sud podseća da u zahtevu KI51/15, podnosilac zahteva tvrdi da su presudom Vrhovnog suda povređena njegova prava na pravično i nepristrasno suđenje (pravo na pristup sudu, pravo na obrazloženu presudu, princip jednakosti oružja i na suđenje u razumnom roku), na delotvorno pravno sredstvo i na sudsku zaštitu, i da je shodno tome *„onemogućen u mirnom uživanju svoje imovine"*.

75. Stoga, Sud će se ograničiti na tvrdnje i argumente podnete od strane podnosioca zahteva o:

    (i) povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje, delotvorno pravno sredstvo i sudsku zaštitu i, shodno tome,
    (ii) povredu prava na zaštitu imovine

76. Sud smatra da su prve dve tvrdnje logički zavisne, a da je druga tvrdnja posledica prve. Stoga, Sud počinje sa analizom tvrdnje o povredi prava podnosioca zahteva na pravično i nepristrasno suđenje, na delotvorno pravno sredstvo i na sudsku zaštitu.

(1). Povreda prava podnosioca zahteva na pravično i nepristrasno suđenje i na delotvorno pravno sredstvo

77. U tom smislu, Sud se poziva na član 31. Ustava, koji propisuje:

> *1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
>
> *2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda".*

78. Pored toga, Sud uzima u obzir član 6.1 EKLJP:

> *"Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza, svako ima pravo na pravično suđenje pred [jednim] sudom."*

79. Zapravo, Sud primećuje da je podnosilac zahteva izjavio reviziju Vrhovnom sudu zbog *"bitne povrede parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava"*.

80. Podnosilac zahteva tvrdi da je njegovo pravo na obrazloženu odluku povređeno, jer *"u žalbenom postupku pred Okružnim sudom nije došlo do ispitivanja ožalbenih navoda u pogledu pasivne legitimacije [...], analizom presuda nižih sudova i višeg suda može se izvesti zaključak da iste ne sadrže dovoljno obrazložene stavove o razlozima zbog kojih sudovi nisu ispitivali navode žalbe [...]."*

81. U tom smislu, Sud se poziva na presudu Vrhovnog suda, kojom je zaključeno da je osporena presuda Okružnog suda bila jasna i razumljiva i da sadrži dovoljne razloge i odlučne činjenice za donošenje zakonite odluke.

82. U stvari, Vrhovni sud, nalazi da su *"nižestepeni sudovi (...) pravilno i potpuno primenili odredbe parničnog postupka", "presude nižestepenih sudova sadrže dovoljno razloga o odlučnim činjenicama valjanim za pravilno presuđenje ove pravne stvari, koje prihvata i ovaj sud"* i *„prvostepeni sud je pravilno primenio materijalno pravo"*.

83. Sud smatra da je Vrhovni sud detaljno razmotrio dokaze i analizirao pravne razloge na kojima je utvrdio da je *"prvostepeni sud pravilno primio materijalno pravo, kada je (...) odbacio tužbu (...) protiv (...) UNMIK-a"* i *"odbio kao neosnovan tužbeni zahtev za naknadu materijalne štete podnet protiv (...) Vlade Republike Kosova i opštine Priština"*.

84. Pored toga, Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi, u svojoj reviziji, da je odluka prvostepenog suda doneta uz bitnu povredu odredbi parničnog postupka. Sud primećuje da je Vrhovni sud ocenio tvrdnje u svojoj presudi. U tom smislu, Vrhovni sud smatra neosnovanim navodne tvrdnje, *"jer ne sadrže razloge o značajnim činjenicama u pogledu odgovornosti tuženih za naknadu štete "*.

85. Vrhovni sud je, takođe, zaključio da je *"prvostepeni sud ocenio sve odlučujuće činjenice u pogledu odgovornosti tuženih"*. Pored toga, Vrhovni sud je utvrdio da *"navodi revizije ne sadrže konkretne dokaze kojima bi se dovodila u sumnju pravilnost i zakonitost pobijanih presuda nižestepenih sudova"*.

86. Sud smatra da Vrhovni sud nije samo potvrdio razloge date u obrazloženju presuda nižih stepena, već je i razmotrio bitna pitanja u vezi sa navodnom *"povredom parničnog postupka i pogrešnom primenom materijalnog prava"*.

87. To razmatranje je u skladu sa sudskom praksom ESLJP, koja naglašava da je značaj prava na obrazloženu odluku dobro utvrđen (vidi: među ostalim, slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije,* [GC] br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine; *Pronia protiv Ukrajine, [CC]* br. 63566/00, ESLJP, presuda od 18. jula 2006. godine; *Nechiporuk i Tornkalo protiv Ukrajine,* [CC] br. 42310/04, ESLJP, presuda od 21. jula 2011. godine; *Hirvisaari protiv Finske,* br. 49684/99, presuda od 25. decembra 2001. godine; *Hadijanastrassiou protiv Grčke,* br. 12945/87, ESLJP, presuda od 16. decembra 1992. godine).

88. U skladu sa sudskom praksom ESLJP, pravo na obrazloženu odluku obuhvata kompleks obaveza za sudske presude, odnosno, da se obezbede razlozi na kojima se zasniva odluka, da se pokaže strankama da su saslušane, da se obezbedi mogućnost da se stranke žale na odluku, da se obezbedi dovoljna jasnoća o razlozima zbog kojih je doneta odluka.

89. Iako redovni sudovi imaju određenu slobodu prilikom izbora argumenata i prihvatanja dokaza, član 6.1 ne zahteva detaljan odgovor na svaki argument dat sudu tokom sprovođenja postupka (vidi: *Suominen protiv Finske,* br. 37801/97, ESLJP, presuda od 24. jula 2003. godine, stav 36; *Van de Hurk protiv Holandije,* br. 16034/90, ESLJP, presuda od 19. aprila 1994. godine, stav 61; *Jahnke i Lenoble protiv Francuske* (déc.); *Perez protiv Francuske* [GC] br. 47287/99, ESLJP, presuda od 12. Aprila 2004. godine, stav 81; *Ruiz Torija protiv Španije,* br. 18390/91, ESLJP, presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 29; *Hiro Balani protiv Španije,* br. 18064/91. ESLJP, presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 27).

90. Pored toga, odbacujući žalbu, žalbeni sud može, u principu, jednostavno potvrditi razloge iz odluke nižestepenog suda (*Garcia Ruiz protiv Španije,* [GC] stav 26). Međutim, pojam pravičnog postupka zahteva da se domaći sud, koji je dao oskudna obrazloženja svojih odluka, zapravo bavi suštinskim pitanjima koja su mu podneta na presuđivanje (*Helle protiv Finske,* br. 157/1996/776/977, ESLJP, presuda od 19. decembra 1997. godine, stav 60).

91. Stoga, Sud ne može da zameni ulogu redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi, takođe: slučaj KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima Magbule Hima i Bestar Hima*, Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

92. Sud smatra da je Vrhovni sud razmotrio osnove za žalbu, iznete u zahtevu podnosioca zahteva za reviziju.

93. Podnosilac zahteva, takođe, tvrdi da *"[...] nije imao mogućnost da izloži svoje navode, da oni budu ispitani, i da na osnovu toga bude utvrđeno da li su osnovani ili ne."*

94. Sud primećuje da je podnosilac zahteva pokrenuo postupak pred Komisijom za stambene i imovinske zahteve (zahtev DS302754, 27. juna 2003. godine), da je nastavio pred Opštinskim sudom (sa tri odluke: rešenje P. br. 2553/04, 23. novembra 2006. godine; rešenje P. br. 2553/04, 22. januara 2007. godine; presuda P. br. 1728/08 od 12. januara 2009. godine), Okružnim sudom (sa tri odluke: rešenje AC. 519/07, neodređenog datuma; presuda GJQ. Ac. 519/07 od 11. septembra 2008. godine; presuda Gz. br. 393/09 od 18. novembra 2010. godine) i sa jednom odlukom Vrhovnog suda (presuda Rev. br. 159/2011 od 9. jula 2013. godine).

95. Sud smatra da je podnosilac zahteva imao dovoljno pristupa redovnim sudovima i da su oni odlučili o njegovim tvrdnjama u razumnom roku, uzimajući u obzir složenost slučaja i sveukupne okolnosti u vezi sa slučajem.

96. Sud smatra da je podnosilac zahteva imao priliku da predstavi svoje tvrdnje pred redovnim sudovima. Nedostatak pasivne legitimacije tadašnjih tuženih je opširno i razumljivo ocenjeno svim odlukama redovnih sudova. Pored toga, podnosilac zahteva je, uopšte, imao pristup različitim stepenima žalbe i revizije, gde je mogao da iznese argumente i dokaze u vezi sa svojim zahtevima.

97. Sud, osim toga, smatra da podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio svoje tvrdnje i nije dokazao povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje. Pored toga, on nije uspeo da pokaže da su postupci pred redovnim sudovima, uključujući i Vrhovni sud, bili nepravični i proizvoljni ili da su njegova prava i slobode povređena.

98. Sud primećuje da se podnosilac zahteva ne slaže sa zaključkom Vrhovnog suda o nedostatku pasivne legitimacije tuženih u postupku. Međutim, samo neslaganje podnosioca zahteva sa ishodom postupka sprovedenim od strane redovnih sudova ne može samo po sebi pokrenuti dokazanu tvrdnju o povredi člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] garantovano Ustavom (vidi: *mutatis mutandis*, slučaj *Mezotur - Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, br. 5503/02, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine).

99. Na osnovu svega navedenog, Sud utvrđuje da je pravo podnosioca zahteva na pravično i nepristrasno suđenje poštovano u celini tokom postupka, i preciznije, on je imao slobodan pristup sudovima, dobio je obrazložene

presude u različitim stepenima postupka, gde je princip jednakosti oružja bio poštovan i svi postupci su sprovedeni u razumnom roku. Sud, pored toga, smatra da su samim tim i njegova prava na delotvorno pravno sredstvo i na sudsku zaštitu garantovana.

100. Dakle, podnosilac zahteva nije potkrepio svoju tvrdnju o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje i samim tim, pravo na delotvorno pravno sredstvo i na sudsku zaštitu. Dakle, zahtev KI52/15 je neprihvatljiv, kao očigledno neosnovan, na ustavnim osnovama.

(ii) Povreda prava na zaštitu imovine

101. Sud podseća da podnosilac zahteva, takođe, tvrdi da je "*onemogućen u mirnom uživanju svoje imovine, a kasnije (po njenom potpunom uništavanju) je onemogućen da ostvari pravo na naknadu/obeštećenje.*"

102. U tom smislu, Sud podseća na član 46. [Zaštita imovine] Ustava, koja propisuje:

> *„1. Garantuje se pravo na imovinu.*
> *(...)*
> *3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine.*"

103. Sud je upravo utvrdio da je tvrdnja podnosioca zahteva o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje neprihvatljiva, kao očigledno neosnovana, na ustavnim osnovama.

104. Dakle, Sud smatra da nije potrebno da odvojeno ispituje prihvatljivost tvrdnji podnosioca zahteva u zahtevu KI51/15 o povredi prava na zaštitu imovine prema članu 46. Ustava.

Prihvatljivost u slučaju KI52/15

105. Sud podseća da u zahtevu KI52/15 podnosilac tvrdi da su mu odlukom Apelacionog suda povređena prava na pravično i nepristrasno suđenje, na pravna sredstva i na sudsku zaštitu prava.

106. Pored toga, Sud primećuje da je izjava o traženom rešavanju oba zahteva potpuno ista: *"Da utvrdi pobrojane povrede (...)", "da poništi osporene odluke" i " da dosudi naknadu materijalne i nematerijalne štete (...)".*

107. Prema tome, Sud će oceniti prihvatljivost zahteva KI52/15 u odnosu na konkretne postupke i osporeno rešenje Apelacionog suda i zatim će razmatrati analizu datu u zahtevu KI51/15, tamo gde je to moguće i potrebno.

108. Sud primećuje da je podnosilac zahteva izjavio žalbu Apelacionom sudu *"iz svih zakonskih razloga"* i tvrdi da se odlukom prvostepenog suda *"bezpravno odbacila predlogoptužba i obustavio krivični postupak, jer (...) u radnjama okrivljenih (...) stoje elementi krivičnih dela za koje se terete".*

109. Podnosilac zahteva u zahtevu KI52/15 tvrdi da su rešenjem Apelacionog suda povređena njegova prava, jer *"nije došlo do razmatranja o suštini povrede prava usled počinjenog krivičnog dela otmice (...), odnosno da je došlo do obezvređivanja samog prava na pristupa sudu; presuda sudova i tužilaštava ne sadrže dovoljno obrazložene stavove (...); nije došlo do izvođenje predloženih dokaza (...); kao ni ispitavanje ožalbenih navoda; postupak je trajao duže od 9 (devet) godina (...)."*

110. U tom smislu, Sud se poziva na rešenje Apelacionog suda, kojim je zaključeno da je osporena presuda Okružnog suda bila jasna i razumljiva i da sadrži dovoljne razloge i odlučne činjenice za donošenje zakonite odluke.

111. Sud, u nastavku, primećuje da je Apelacioni sud utvrdio da je *"odluka prvostepenog suda (...) osnovana"*, jer se *"okrivljeni terete da su izvršili dela tokom perioda od 01.07 do 15.07.1999,"* i da je *"za ova dela predstavljeno aplolutno zastarevanje krivičnog gonjenja"*.

112. Apelacioni sud je objasnio da je za *"krivično delo Otmica lica iz čl. 159 st.1 kz primenljiv u konkretnom slučaju predviđena kazna zatvorom od šest meseci do pet godina, dok za krivično delo iz člana 250 st. 1 KZK je predvidjeno da se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest meseci"*.

113. Apelacioni sud je, pored toga, objasnio da *"prema odredbi člana 90 st. 1 tačka 4 KZK za krivična dela kažnjiva više od tri godine zatvorom krivično gonjenje se ne može preduzeti ako je proteklo pet godina od izvršenja krivičnog dela, dok prema st. 6 iztog člana za krivična dela kažnjiva novčanom kaznom i li kaznom zatvora do godinu dana krivično gonjenje ne može se pokrenuti ako je proteklo dve godine od izvršenja krivičnog dela. Dok prema odredbi člana 91 st. 6 istog zakona krivično gonjenje se zabranjuje na svaki slučaj kada je protekao dupli vremenski rok zastarevanja (apsolutna zabrana o krivičnom gonjenju)."*

114. Apelacioni sud je zaključio da je *"proteklo više od četiri godine i više od deset godina. Stoga, pošto je u konkretnom slučaju postignuta apsolutna zastarelost sud je pravilno postupio kada je odbacio optužbu i obustavio krivični postupak."*

115. Sud smatra da Apelacioni sud ne samo da je potvrdio razloge date u obrazloženju presude Opštinskog suda, već je i rešio bitna pitanja koja se odnose na *„sve zakonske razloge" za* žalbu podnosioca zahteva.

116. To razmatranje je u skladu sa sudskom praksom ESLJP, koja je uspostavila značaj prava na obrazloženu odluku (vidi, između ostalog slučajeve: *Pronia protiv Ukrajine*, 2006; *Nechiporuk i Tornkalo protiv Ukrajine*, 2011; *Hirvisaari protiv Finske*, 2001; *Hadijanastrassiou protiv Grčke*, 1992; *Hirvisaari protiv Finske*, 2001).

117. Sud smatra da je rešenje Apelacionog suda u skladu sa sudskom praksom ESLJP o pravu na obrazloženu odluku, kao što je gore objašnjeno i pomenuto u oceni prihvatljivosti zahteva KI51/15 (vidi: *Suominen protiv Finske*, stav 36; *Van de Hurk protiv Holandije*, stav 61; *Jahne i Lenoble protiv Francuske*

(dec); *Perez protiv Francuske* [GC], stav 81; *Ruiz Torija protiv Španije*, st. 29; *Hiro Balani protiv Španije*, stav 27).

118. Sud, takođe, smatra da ne može da zameni ulogu redovnih sudova, to jest da tumači i primenjuje relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi, takođe: slučaj Ustavnog suda: KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembar 2011. godine).

119. U tom smislu, Sud ponavlja da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitosti) navodno počinjenima od strane Apelacionog suda Kosova, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

120. Ustavni sud, pored toga, ponavlja da nije njegova dužnost po Ustavu da deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih na apsolutnoj zastarelosti krivičnog gonjenja. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: slučaj Ustavnog suda: KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

121. Sud smatra da je obrazloženje rešenja Apelacionog suda jasno i postupci pred redovnim sudovima nisu bili nepravični i proizvoljni (vidi: slučaj *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009).

122. Sud, dalje, primećuje da je podnosilac zahteva započeo krivični postupak podnošenjem krivične prijave Kancelariji okružnog javnog tužioca i prijava je odbijena. Podnosilac zahteva je, nakon toga, podigao optužnicu kao subsidijarni tužilac pred Okružnim sudom. Optužnica je preko sudije za potvrđivanje iz Okružnog suda prešla do Opštinskog suda, koji je odbio optužnicu (odluka PO. br. 96/09). Podnosilac zahteva je izjavio žalbu Krivičnom veću Opštinskog suda i žalba podnosioca zahteva je odbijena (odluka Kv. br. 45/11). Podnosilac zahteva je, takođe, predstavio svoj slučaj tužiocu EULEX-a u Okružnom sudu u Prištini, koji je odbacio njegovu krivičnu prijavu (odluka (PPP br. 3086-2/11). Podnosilac zahteva je ponovo podneo optužnicu Opštinskom sudu u Prištini, koja je odbijena (odluka K. br. 3800/12). Na kraju, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu i žalba je odbijena (rešenje PN. br. 371/2013).

123. Sud smatra da je podnosilac zahteva imao dovoljno pristupa različitim stepenima redovnih sudova. Svi su oni odbacili zahtev podnosioca, zbog apsolutne zastarelosti krivičnog gonjenja.

124. Sud primećuje da je podnosilac zahteva izjavio žalbu, krivične prijave, optužnice i žalbe nadležnim organima redovnih sudova. Oni ne samo da nisu opravdali navode podnosioca zahteva, već su i odlučili u razumnom kašnjenju.

125. Sud smatra da je podnosilac zahteva imao priliku da predstavi svoje tvrdnje pred nadležnim organima. Zastarelost krivičnog gonjenja je opširno i razumljivo ocenjeno svim odlukama. Osim toga, podnosilac zahteva je

uopšteno imao pristup različitim stepenima žalbe i revizije, gde je mogao da iznese argumente i dokaze u vezi sa svojim zahtevima.

126. Sud, takođe, smatra da podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio svoje tvrdnje i nije objasnio kako i zašto odluke o apsolutnoj zastarelosti krivičnog gonjenja predstavljaju povredu njegovog prava na pravično i nepristrasno suđenje. Pored toga, on nije uspeo da pokaže da su postupci pred nadležnim organima redovnih sudova, uključujući i Apelacioni sud, bili nepravični i proizvoljni ili da su njegova prava i slobode povređena.

127. Sud, u nastavku, utvrđuje, kao što je pomenuto u zahtevu KI51/15, da se podnosilac zahteva ne slaže sa zaključkom Apelacionog suda o apsolutnoj zastarelosti krivičnog gonjenja. Međutim, samo neslaganje podnosioca zahteva sa ishodom postupka koji je sproveden od strane nadležnih organa redovnih sudova ne može samo po sebi izneti dokazanu tvrdnju o povredi člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava (vidi: *mutatis mutandis* slučaj: *Mezotur - Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, br. 5503/02 , ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine).

128. Takođe, kao je što navedeno u zahtevu KI51/15, Sud utvrđuje da je pravo podnosioca zahteva na pravično i nepristrasno suđenje poštovano u celini tokom postupka. Tačnije, on je imao slobodan pristup sudovima, dobio je obrazložene presude u različitim stepenima postupka, gde je princip jednakosti oružja ispunjen i svi postupci su sprovedeni u razumnom roku. Sud, pored toga, smatra da su samim tim njegova prava na delotvorno pravno sredstvo i na sudsku zaštitu bila garantovana.

129. Dakle, podnosilac zahteva nije potkrepio svoju tvrdnju o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje i pravna sredstva. Stoga je zahtev KI52/15 neprihvatljiv, kao očigledno neosnovan, na ustavnim osnovama.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.1. i 7. Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) d) i (2) d) Poslovnika, 20. maja 2016. godine jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Almiro Rodrigues

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi